

SIEBZEHN JAHR, BLONDES HAAR...

MAMINKA, NEBO KAMARÁDKA?

Příběh našeho rodu vypadá na první pohled romanticky... Ovšem jen na první pohled. Je v něm taky dost náhod a dříny, historie namíchaná se slzami i smíchem. Moje milovaná maminka Milada Dvořáková se narodila v Clevelandu, kam „za lepším“ odešli koncem 19. století její rodiče. Spolu s obrovskou vlnou emigrantů se vydali z Evropy a přesídlili až za oceán, do Ameriky. Tady začal můj dědeček Alois Mašek pracovat jako kovboj, honák dobytka a později také na jatkách. Oženil se, holčička Milada se pěknému páru brzy narodila ve státě Ohio... V Clevelandu si ale prožila dost smutná

dětská léta, protože její matka zemřela při epidemii asijské chřipky. Zůstali sami, malá drobounká holčička se svým ramenatým tátou... Česká emigrantská enkláva v Americe udržovala silnou pospolitost a dědečkovi, který sám každý den dobře vnímal, že se o Miladu musí někdo starat, doporučila „seznamku“ na dálku. Vytipovala mu ovdovělou paní z Čech, jež měla syna, ale o další možný sňatek projevila zájem.

Po krátké korespondenci se děda, když bylo mamince deset, nalodil a ze zámoří se s Miladou vrátil zpátky do Evropy. A skutečně se o něco později v Čechách s paní Albínou oženil. Maminka začala dospívat v docela jiném prostředí, vedle nevlastního bratra Mirka Mansfelda. Paní Albína, Miladina nová, dominantní a razantní maminka, nebyla na svou novou dceru příliš hodná a její zvýšený hlas s vykřičníky na konci vět zanechal na Miladině psychice určité nesmazatelné stopy. Milada neměla na výběr – vyrůstala pokorně, jako drobná a tichá, trpělivá dívka. Ani já jako malá jsem neměla kyprou babičku s přivřenýma očima, která mívala vždycky pravdu a vždycky poslední slovo, příliš v lásce. Naše poměrně chladné vztahy si Albína vynahrazovala v přívalu emocí věnovaných mému bratru Kájovi – jako by v něm vnímala svého nepřítomného syna. Ten totiž před začátkem války a okupací Čech a Moravy odešel do cizinecké legie, později se dostal do Anglie a sloužil jako válečný letec u 68. noční stíhací peruti.

Vrátil se jen nakrátko, ale po převratu, v roce 1948, emigroval natrvalo do Anglie. Doma mu hrozilo dokonce vězení, přestože bojoval za Československo. Se svým strýcem Mirkem jsem se viděla až v roce 1975, když jsem na devizový příslib vycestovala do Anglie... Hodně často si celá naše rodina za „totáče“ vymýšlela bláznivé scénáře, jaké by bylo, kdyby se maminka vrátila do Ameriky. Ale asi byl její osud někde „napsaný“ jinak.

Když se děda vrátil natrvalo z Ameriky, přivezl si s sebou nějaké našetřené finance a investoval tyhle prostředky do koupi několika domů. Rodina nejprve bydlela v Roudnici, kde provozovala řeznictví, pak v Zelenči u Prahy. Tady moji prarodiče vytvořili multifunkční zařízení: V jejich velkém domě byl kinosál, hospoda, v další nemovitosti se dokonce otevřela pošta. O tohle všechno přišli hodně brzy, po vyhlášeném znárodnění. Místní radní jim dovolili jediné, a sice bydlet v horním patře domu, kde sídlila pošta. Do poslední chvíle, kdy obhospodařovali svůj majetek, moje maminka po škole pomáhala s veškerou prací, která v rozsáhlém hospodářství skutečně nikdy nekončila: Myla okna, nádobí, musela mít všechno uklizené, však ji taky babička úkolovala a neustále kontrolovala. Neskutečné včeličce už uklízení zůstalo, chtěla mít denně všechno v našem domově tiptop, už ve sváteční nedělní dopoledne muselo být vše hotové, naklizené, zkrátka pravouhlé. V době rebelského dospívání jsem

uvnitř dost logicky pocítila vzpouru proti domácímu režimu, který byl plný čistoty a pořádku. Snad proto jsem pořádná i nepořádná, smíchaná puntičkářská i lehkomyšlná Panna, trochu jako vaječný žloutek s bílkem.

V našem obýváku pořád visí dvě maminkiny černobílé podobizny, jedna, když bylo malé Miladě asi šest, a další momentka s vytáhlou desetiletou dívenkou v kabátku s kožešinkou z doby, kdy s tátou přijeli do Čech. Dlouhé roky zůstávala maminka drobounká a štíhlá. Vedle své macechy, která byla skutečně ženská krev a mléko, působila i jako dospělá žena velmi „dívčím“ dojmem. První den po jejím sňatku vkráčela Albína, v nové roli tchyně, do kuchyně, kde novomanželé právě snídali, jenom v kombiné a prohlásila „roztomile“: Snad takhle má vypadat správná žena! Maminka, na tuhle historiku hlavně ve stáří hodně vzpomínala, hořká urážka jí zůstala ležet v hlavě a nepřestávala ji mrzet. V mnohém ohledu mamka připomínala typ herečky Dany Medřické, s výraznými, hezkými rysy obličeje, přísně staženými kaštanovými vlasy. Oblékala se vždycky kvalitně, s velkým šarmem, dost možná to zdědila po své matce...

Z mé hodné maminky se také za přispění tehdejšího usedlého životního stylu poměrně brzy stala „paní“. V padesáti nosila už sepnutý drdůlek vlasů, celá působila šedě a nenápadně. Chodila sice dlouho cvičit do Sokola, ale pak všechny aktivity v době kolem přechodu ukončila a k hor-

šimu se také v pozdějších letech změnila její celková fyzická a ohebnost. Pomaličku fyzicky chátrala. Mámin život byl ve všem podřízen rodině. Celý mi připadal zbytečně udřený a usedlý... Měl naprosto odlišný rytmus od sezon, které žila (a žije) její dcera.

Tatínek Karel byl vystudovaný drogista, vysoký, hezký a velmi zábavný člověk, který měl rád ženské a s přehledem dokázal zabavit celou společnost. Zdědila jsem po něm hodně, ta jeho krása, ztepilost, dost možná i vstřícnost a zábavnost se do mě „otiskly“. Odešel do nebe už v pětadesáti, letitá diagnóza cukrovky ho sužovala a doháněla... „Sebrala“ mu dokonce nohu, po amputaci jsme chodili na procházky jen večer, aby ho nikdo neviděl, strašně se za svou nemohoucnost styděl. Táta byl mámin první kluk, prožili spolu jistě hezký vztah a pěkné manželství... S bráchou, tátou a mámou jsme žili jako spořádaná rodina úplně na začátku pražského Karlína, osobitě a skutečně skutečně velmi svérázné čtvrti – její unikátnost, s mnoha zákoutími a lidskými figurkami, nádherně popsal Bohumil Hrabal. Ulice jako stvořené pro dětské hry... Mne to ale vždycky táhlo spíš na druhou stranu, do velkého města, Na Poříčí, na bulváry.

V polovině minulého století jsme vytvářeli po všech stránkách téměř dokonalý obraz středostavovské rodiny. Byt, ve kterém jsem do dvaceti vyrůstala, byl velmi krásný a prostorný, s nádhernými štuky a velkými okny. Původně

ho dostal za zásluhy od vojáků strýc Mansfeld po návratu z války. V době, kdy se chystal emigrovat, daroval byt mámě. Dlouho po jeho odchodu do emigrace se naši báli, že nám ho jednoho dne seberou. Já o tom dlouho nic netušila, prožívala jsem takový poklidný, slunný čas. Jen pomalu do něj vstupovaly revoluční vynálezy, které zcela měnily styl, jakým jsme dosud žili. Vždyť ještě v mých třech, když mě táta ráno vodil do školky, jsme spolu na ulici čekali na poštovní povoz tažený koněm a krmili jsme koníka suchým chlebem! Myslí si, že především „zlatá šedesátá“ byla v mnoha ohledech, v technice i životním rytmu, naprosto přelomová...

Na mnoho věcí si ale z dětství nevzpomínám, nevybavuji si je. Asi proto, že všechno plulo tak lehce a samozřejmě... Jen někdy, když se potkám se spolužačkami, si nějaký dávný okamžik vybavím. Vynoří se pěkně barevný, i s vůní a náladou. Víím třeba, že se u nás často o nedělích „mastily“ karty, mamínčina kamarádka k nám chodila s manželem na dýchánky, to se otevřelo víno a kuchyň se zahalila kuřáckým dýmem. Dlouhé roky jsme poslouchali jen rozhlas po drátě, na televizi jsme se chodili dívat k mé spolužačce a velké kamarádce Evě, hlavně na přenosy mistrovství v krasobruslení. Vždycky šlo o nezapomenutelný zážitek, když komentátor popisoval modely, co mají na sobě. Eva pocházela z rodiny, která vlastnila v té době hodně „záviděníhodného“: auto, televizi a chatu na Sázavě. Nezáviděla jsem nikdy, Evičku si
